

ศินินาถ กุลาวงค์, ธนาภา นิลวิเชียร, ศุภิสรา แยกโคกสูง, สิริภัสสร ชื่นอารมย์, นัทพงศ์ อินทร์ครอง, ประภาพรรณ มีธรรม, ภูณัฐ หารษาจารย์พันธ์, เกษร ทองเงิน, ศศิวิมล ศิริรักษ์, ชนินันท์ สนธิไชย

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 1 ระหว่างวันที่ 5–11 มกราคม 2563 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้หวัดใหญ่เป็นกลุ่มก้อนในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ป่วยสงสัยไข้หวัดใหญ่ จำนวน 102 ราย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีอาการ ไข้ ไอ เจ็บคอ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 2 มกราคม 2563 รายสุดท้ายวันที่ 6 มกราคม 2563 เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วยวิธี Rapid test for Influenza ที่ศูนย์ศรีพัฒน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 36 ราย ผลการตรวจพบ Influenza ชนิด A 29 ราย ผู้ป่วยมีประวัติรับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ที่ศูนย์ศรีพัฒน์ 6 ราย ทุกรายมีประวัติเข้าค่ายทำกิจกรรมนักเรียนระหว่างวันที่ 2–4 มกราคม 2563 มีนักเรียนเข้าร่วมทั้งหมด 248 คน และบุคลากร 50 คน

สิ่งที่ได้ดำเนินการ ให้สุศึกษาแก่นักเรียนชั้นดังกล่าว เรื่องโรคไข้หวัดใหญ่ การติดต่อ การป้องกันโรคและการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ และปิดการเรียนการสอนเฉพาะห้องเรียนชั้นมัธยมชั้นดังกล่าว รวมถึงคัดกรองนักเรียนที่มีอาการเข้าได้กับโรคไข้หวัดใหญ่ ได้แก่ ไข้ ไอ เจ็บคอ ในช่วงวันที่ 6–10 มกราคม 2563 ก่อนนักเรียนเข้าโรงเรียน หากมีอาการป่วยจะให้หยุดเรียนกลับบ้าน

2. สถานการณ์โรคและภัยที่น่าสนใจ

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม–31 ธันวาคม 2562 มีรายงานผู้ป่วย 390,773 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 589.39 ต่อประชากรแสนคน ในจำนวนนี้ เสียชีวิต 30 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.01 จากจังหวัดนครราชสีมา 13 ราย จากจังหวัดเชียงใหม่ 4 ราย จากกรุงเทพมหานคร 3 ราย จากจังหวัดหนองบัวลำภู 2 ราย จากจังหวัดกระบี่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี หนองคาย อุบลราชธานี และนนทบุรี จังหวัดละ 1 ราย ตรวจพบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A/H1 2009 จำนวน 10 ราย ชนิด A/H3 จำนวน 3 ราย ชนิด A 13 ราย และชนิด B

จำนวน 2 ราย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม–31 ธันวาคม 2562 มีรายงานผู้ป่วย 390,773 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 589.39 ต่อประชากรแสนคน ในจำนวนนี้ เสียชีวิต 30 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.01 จากจังหวัดนครราชสีมา 13 ราย จากจังหวัดเชียงใหม่ 4 ราย จากกรุงเทพมหานคร 3 ราย จากจังหวัดหนองบัวลำภู 2 ราย จากจังหวัดกระบี่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี หนองคาย อุบลราชธานี และนนทบุรี จังหวัดละ 1 ราย ตรวจพบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A/H1 2009 จำนวน 10 ราย ชนิด A/H3 จำนวน 3 ราย ชนิด A 13 ราย และชนิด B จำนวน 2 ราย

ช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา (สัปดาห์ที่ 49–52) ผู้ป่วยมีจำนวนสูงกว่า 4 สัปดาห์ย้อนหลังถึง 1.5 เท่า และสูงกว่าปีที่แล้วในช่วงเวลาเดียวกัน 1.3 เท่า พบอัตราป่วยสูงสุดในเด็กกลุ่มอายุ 0–4 ปี เท่ากับ 97.45 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 5–14 ปี และกลุ่มอายุ 25–34 ปี ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด คือ ภาคเหนือ (46.59) รองลงมาภาคกลาง (25.68) ภาคตะวันออก (13.71) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (13.71) และภาคใต้ (12.31) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ เชียงใหม่ พะเยา ลำพูน เชียงราย กรุงเทพมหานคร แพร่ นครราชสีมา น่าน ลำปาง และภูเก็ต ตามลำดับ

ผลการเฝ้าระวังเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดใหญ่จากโรงพยาบาลเครือข่ายกองระบาดวิทยาและสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง สัปดาห์ที่ 52 ได้รับตัวอย่างทั้งสิ้น 21 ตัวอย่าง จากโรงพยาบาล 7 แห่ง ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบว่า ให้ผลบวก 1 ตัวอย่าง (ร้อยละ 4.76) เป็นเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A/H1 2009 จำนวน 1 ราย ตั้งแต่เดือนตุลาคม เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่พบมากที่สุด คือ ชนิด A/H1 2009 รองลงมาเป็น ชนิด A/H3 และ B ตามลำดับ

3. การประเมินความเสี่ยงของภัยสุขภาพ

จากการติดตามสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5

ไมครอน (PM_{2.5}) พบว่า คุณภาพอากาศเริ่มอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพในช่วงปลายเดือนกันยายน 2562 และในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพอากาศเริ่มอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม 2563 และสูงสุดในวันที่ 10 มกราคม 2563 ที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร (มีค่า 109 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งค่ามาตรฐานไม่เกิน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

ในช่วงนี้จึงขอให้ประชาชนป้องกันตนเองจากฝุ่นละอองดังกล่าว ด้วยการลดการทำกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น ออกกำลังกาย หรือการทำงานหนักที่ออกแรงมาก และสวมหน้ากากอนามัยเมื่ออยู่นอกอาคาร โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีโรคประจำตัว (โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง โรคปอด หอบหืด ภูมิแพ้) และปรึกษาแพทย์หากมีอาการผิดปกติ หรือหากมีข้อสงสัยเรื่องโรคภัยสุขภาพ สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร 1422

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์การระบาดของโรคปอดบวมไม่ทราบสาเหตุ (PUE) ในเมืองอู่ฮั่นประเทศจีน

ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ (CDC) สหรัฐอเมริกา กำลังติดตามกลุ่มก้อนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ (PUE) อย่างใกล้ชิดซึ่งอาจมีการเชื่อมโยงทางระบาดวิทยาไปยังตลาดค้าส่งปลาขนาดใหญ่และสัตว์มีชีวิตในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน การสอบสวนการระบาดโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในจีน กำลังดำเนินการต่อไป องค์การอนามัยโลก (WHO) เป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ขณะนี้ไม่มีผู้ป่วยของสหรัฐอเมริกาและไม่มีรายงานผู้ป่วยในประเทศอื่นนอกเหนือจากประเทศจีน ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติได้จัดตั้งโครงสร้างการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Structure) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานภายในและระหว่างประเทศหากจำเป็นต้องดำเนินการด้านสาธารณสุขเพิ่มเติม

HAN Advisory นี้ แจกแผนสุขภาพของรัฐและท้องถิ่น และ

ผู้ให้บริการด้านสุขภาพเกี่ยวกับการระบาดของโรคนี้ และขอให้ผู้ให้บริการดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่มีโรคระบบทางเดินหายใจรุนแรงเกี่ยวกับประวัติการเดินทางไปยังเมืองอู่ฮั่น เมืองอู่ฮั่นเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญประมาณ 700 ไมล์ทางใต้ของกรุงปักกิ่ง มีประชากรมากกว่า 11 ล้านคน

ตามรายงานจากคณะกรรมการสุขภาพเทศบาลอู่ฮั่น ณ วันที่ 5 มกราคม 2563 หน่วยงานระดับชาติในประเทศจีนได้รายงานผู้ป่วย 59 รายที่มี PUE ต่อ WHO ผู้ป่วยเริ่มมีอาการตั้งแต่วันที่ 12-29 ธันวาคม 2562 ผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องในกลุ่มก้อนดังกล่าวมีรายงานว่า มีไข้ ไอ หายใจลำบาก และจากภาพฉายรังสีทรวงอกพบว่าปอดมี infiltrate ทั้งสองข้าง ในจำนวนผู้ป่วย 59 ราย ผู้ป่วยมีอาการวิกฤติ 7 ราย และผู้ป่วยที่เสียชีวิตมีอาการคงที่ ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต และไม่มีรายงานว่ามีผู้ให้บริการด้านสุขภาพป่วย คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติอู่ฮั่นไม่ได้รายงานว่ามีผู้ป่วยเสียชีวิตจากคนสู่คน

รายงานระบุว่าผู้ป่วยบางรายเป็นผู้ชายที่ตลาดอาหารทะเล เมืองอู่ฮั่นทางตอนใต้ของจีน (ตลาดขายส่งอาหารทะเลจีนใต้) (South China Seafood Wholesale Market) ซึ่งนอกเหนือจากอาหารทะเล ยังขายไก่ ค้างคาว มารมอต และสัตว์ป่าอื่น ๆ เป็นไปได้ว่าการระบาดของโรคดังกล่าวแหล่งกำเนิดมาจากสัตว์ ตลาดดังกล่าวถูกปิดเพื่อทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค หน่วยงานท้องถิ่นได้รายงานผลการทดสอบทางห้องปฏิบัติการในกลุ่มผู้ป่วยดังกล่าว พบว่าให้ผลลบต่อ โรคไข้หวัดนก, โรคไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล, ไวรัสอะดีโน (adenovirus), โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงจากไวรัสโคโรนา (SARS-CoV) และโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางจากไวรัสโคโรนา (MERS-CoV) การทดสอบในห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมกำลังดำเนินการต่อไปเพื่อหาที่มาของการระบาด หน่วยงานด้านสุขภาพกำลังติดตามอาการผู้สัมผัสผู้ป่วยจำนวนมากว่า 150 ราย

CDC ได้ออกประกาศการเดินทางระดับ 1 (“ปฏิบัติตามข้อควรระวังตามปกติ”) ในวันที่ 5 มกราคม 2563
